

Jämförelse mellan miljöledningssystemen Svensk Miljöbas och ISO 14 001

Krav	Svensk Miljöbas 4:2017	ISO 14 001:2015
<p>1. Ledarskap, ansvar och delaktighet</p> <p>Roller, ansvar och befogenheter</p>	<p>Ledningen ska ansvara för att miljöledningssystemet fungerar och leder till ständiga miljöförbättringar.</p> <p>Det innefattar att säkerställa ekonomiska och personella resurser (både för införande och drift). Ledningen ska fördela miljöansvaret och definiera roller, ansvar och befogenheter, samt skapa engagemang och delaktighet i hela verksamheten.</p>	<p>Övergripande krav är desamma som i miljödiplomering, bland annat att högsta ledningen ansvarar för att miljöledningssystemet fungerar och leder till ständiga miljöförbättringar, samt att nödvändiga resurser ges. Även krav på ledningen att leda och stödja personer i organisationen.</p> <p>Ledningens ansvar för att tilldela roller, ansvar och befogenheter. Innebörden är i huvuddrag den samma som i miljödiplomering, men standarden pekar också ut specifikt ansvar för att säkerställa att ledningssystemet uppfyller standardens krav, samt rapportera prestanda till ledningen.</p> <p>Det är också ett uttalat krav att kommunicera ansvar, roller och befogenheter till berörda.</p>
<p>2. Organisationens förutsättningar</p>	<p>Motsvarande krav som i ISO 14001-standardens på analys av organisations förutsättningar finns inte. Sådana frågeställningar uppkommer och hanteras i regel i samband med att organisationen bestämmer för att införa miljöledningssystemet, men det resulterar inte i någon dokumentation. Ej heller krav på att identifiera och analysera Intressentkrav.</p>	<p>Krav på att förstå organisationen och dess förutsättningar. Detta innefattar att analysera interna och externa frågor, för att skaffa sig kunskap om vilka faktorer som kan påverka ledningssystemets förmåga att uppnå avsedda resultat. Det innefattar också att identifiera relevanta intressenters krav och förväntningar och besluta vilka av dessa krav som ska vara bindande för organisationen att uppfylla.</p>
<p>3. Miljöaspekter</p>	<p>Organisationen ska ha en dokumenterad miljöutredning som ska innehålla en verksamhetsbeskrivning samt påvisa organisationens miljöpåverkan.</p> <p>Organisationen ska med fokus på sin kärnverksamhet identifiera sina miljöaspekter, såväl positiva som negativa, och årligen bedöma och dokumentera vilka miljöaspekter som är betydande.</p>	<p>ISO 14001 innehåller inte krav på dokumenterad miljöutredning. Däremot är kraven liknande när det gäller att identifiera organisationens miljöaspekter samt bedöma vilka miljöaspekter som är betydande.</p> <p>Miljöaspekter ska identifieras kopplat till organisationens aktiviteter, produkter och tjänster under beaktande av ett livscykelperspektiv.</p> <p>Dokumentationskrav på: -miljöaspekter och åtföljande miljöpåverkan - Betydande miljöaspekter och de kriterier som används vid bedömningen.</p>
<p>4. Miljöpolicy</p>	<p>Miljöpolicy ska innehålla åtaganden gällande efterlevnad av miljölagstiftning, ständiga förbättringar och förebyggande av föroreningar. Den ska finnas tillgänglig för intressenter. Miljöpolicy ska vara</p>	<p>Motsvarande krav som miljödiplomering när det gäller syfte, innehåll och tillgänglighet. Ledningen ansvarar för att miljöpolicy upprättas och införs, samt är förenlig med organisationens strategiska</p>

	vägledande för miljömålen, relevant i förhållande till organisationen och dess betydande miljöaspekter. Den ska styra miljöarbetet och spegla intentionerna. Den ska och vara antagen av ledningen och kommunicerad till arbetstagarna och andra som arbetar på uppdrag av organisationen.	inriktning . Den ska vara anpassad till organisationen och den miljöpåverkan uppkommer. Ska innehålla löfte om att uppfylla bindande krav, med vilket avses både lagkrav och bindande intressentkrav. Ska innehålla löfte om att skydda miljö, inkl. förebyggande av förorening.
5. Mål och handlingsplaner	Organisationen ska utifrån de betydande miljöaspekterna ta fram dokumenterade och tidsatta miljömål, inkl. handlingsplaner med åtgärder för hur målen ska uppnås. Handlingsplanerna ska även innehålla ansvar för genomförande, tidplan och resursbehov. Miljömålen ska stämma överens med miljöpolicy, samt vara möjliga att verifiera och följa upp.	I väsentlighet samma krav som i miljödiplomering. Organisationen ska upprätta dokumenterade miljömål för relevanta nivåer och funktioner. Hänsyn ska tas till betydande miljöaspekter och bindande krav (beaktat risker och möjligheter) Miljömålen ska vara mätbara, övervakas samt uppdateras efter behov. Miljömålen ska kommuniceras. Krav på planering av åtgärder för att nå målen (i praktiken handlingsplaner), samt krav på att beakta hur dessa kan integreras i verksamhetsprocesser. Indikatorer ska användas för att utvärdera framsteg.
6. Åtgärder för att hantera risker och möjligheter	Svensk Miljöbas kravstandard innehåller inte motsvarande krav på att identifiera och hantera risker och möjligheter, kopplat till exv. miljöaspekterna som ISO 14001. Miljörisker kopplat till olyckor och tillbud ska identifieras, bedömas och förbyggas.	Organisationen ska avgöra vilka risker och möjligheter som behöver hanteras rörande miljöaspekterna, bindande krav och utfallet från analyserna när det gäller organisationens förutsättningar. Åtgärder skall planeras för att hantera identifierade risker och möjligheter.
7. Rutiner och instruktioner / Verksamhetsstyrning	Mål och/eller rutiner, med koppling till de betydande miljöaspekterna ska finnas. Utvärdering gällande behov av rutiner ska genomföras. Vid behov ska rutiner och instruktioner vara dokumenterade.	ISO 14001 innehåller mer detaljerade och omfattande krav på verksamhetsstyrning än miljödiplomering. Organisationen ska upprätta, införa, underhålla och styra de processer som behövs för att uppfylla krav och styra åtgärder för att hantera risker och möjligheter, hantera miljöaspekter samt nå sina miljömål. Styrning kan ske genom rutiner, planer, kompetens, systemstöd mm. Organisationen ska styra planerade ändringar, liksom styra eller påverka utlagda processer. Utifrån ett livscykelperspektiv ska miljökrav hanteras i konstruktions- och utvecklingsprocesser. Miljökrav ska ställas vid inköp på produkter och tjänster samt kommuniceras till leverantörer. Om möjligt bör information ges till kunder, transportörer och avfallshanterare för att påverka dessa.

<p>8. Hantering av avvikelser och förbättringsförslag</p>	<p>Organisationen ska ha en dokumenterad beskrivning av hur avvikelser och förbättringsförslag hanteras.</p> <p>För avvikelser som identifieras vid revision ska organisationen redovisa korrigerande åtgärd till revisor för godkännande.</p>	<p>Organisationen ska ha rutiner för att identifiera, analysera orsaken till, samt korrigera avvikelser. Avvikelser ska inte kunna inträffa på nytt eller på annat håll. Verkan av åtgärder ska följas upp. Avvikelser samt korrigerande åtgärder ska dokumenteras. Avvikelser identifieras genom intern avvikelserapportering och vid interna/externa revisioner.</p>
<p>9. Lagar och krav</p>	<p>Organisationen ska ha en dokumenterad, lista över relevant miljölagstiftning och övriga myndighetskrav inom miljöområdet och även ange hur lagkraven efterlevs.</p> <p>Eventuella myndighetsförelägganden ska vara åtgärdade inom av myndighet angiven tid.</p> <p>Standarden innehåller inte några specificerade krav på utvärdering av lagefterlevnaden.</p>	<p>Organisationen ska upprätta, införa och underhålla rutiner för att identifiera och ha tillgång till bindande krav som rör organisationens miljöaspekter. (Det innefattar både aktuell miljölagstiftning och intressentkrav som organisationen har kommit fram till är bindande att uppfylla). Dokumenterad information om de bindande kraven ska finnas. Åtgärder skall planeras för att hantera kraven.</p> <p>Utvärdering av efterlevnad av bindande krav ska inkluderas i organisationens rutiner/processer för övervakning och analys.</p>
<p>10. Nödlägesberedskap</p>	<p>Organisationen ska göra en bedömning av miljörisker och på lämpligt sätt förebygga eller planera för hur organisationen skall agera om olycka eller tillbud inträffa.</p>	<p>Organisation ska införa den eller de processer som behövs för att förebygga och förhindra nödlägen, samt agera om miljöolycka inträffar, inkl. mildra konsekvenserna. Möjliga nödlägen skall fastställas. Responsövningar ska ske regelbundet. Dokumenterad information skall upprättas som visar på ett funktionellt arbetssätt.</p>
<p>11. Utbildningsbehov och kompetenskrav</p>	<p>Medarbetarna ska ha lämplig kompetens för att kunna utföra sitt arbete miljömässigt korrekt. Organisationen ska identifiera utbildningsbehovet och fastställa en dokumenterad utbildningsplan.</p> <p>Ett grundkrav är att organisationens arbetstagare och de som arbetar i organisationens ställe genomgår en grundläggande miljöutbildning.</p>	<p>Kraven är likartade med miljödiplomering, men det finns inget uttalat krav på grundläggande miljöutbildning för anställda och de som utför arbete åt organisationen.</p> <p>Organisationen ska avgöra vilken kompetens som är nödvändig för de som arbetar inom eller åt organisationen och som påverkar miljöprestandan eller bindande krav. Åtgärder ska vidtas för att säkerställa att denna kompetens finns tillgänglig. Verkan av utbildningsinsatser skall utvärderas. Dokumenterade bevis på kompetens ska finnas.</p>
<p>12. Uppföljning och Ständiga förbättringar</p>	<p>Organisationen ska årligen sammanställa och dokumentera de förbättringar och förändringar som skett gällande miljöarbetet, från föregående revision. Vid revision ska organisationen kunna uppvisa att miljömässiga förbättringar har skett.</p>	<p>Organisationen ska vid revision kunna uppvisa att de förbättrat sin miljöprestanda genom att ständigt förbättra lämpligheten, tillräckligheten och verkan av sitt miljöledningssystem. Det innebär att organisationen har analyserat resultatet av sitt miljöledningsarbete och utifrån det fatta</p>

		beslut om möjliga förbättringar.
13. Miljöberättelse / Miljöredovisning	<p>Organisationen ska årligen upprätta en dokumenterad berättelse som sammanfattar resultatet av miljöarbetet och de förbättringar som skett över tid. Berättelsen ska göras tillgänglig för intressenter.</p> <p>I berättelsen ska för organisationen relevanta indikatorer användas.</p>	<p>Inga krav på extern miljöredovisning, utöver miljöpolicy och beskrivning av miljöledningssystemet omfattning som ska vara tillgänglig för intressenter.</p> <p>Om det för organisationen finns bindande krav på extern kommunikation, exv. miljörapportering, hållbarhetsrapportering, ska det upprättas rutiner för den kommunikation.</p> <p>I övrigt bestämmer organisationen själv vad den vill kommunicera externt.</p>
14. Intern kommunikation /Medvetenhet	<p>Svensk Miljöbas kravstandard är koncis. Arbetstagare och övriga intressenter ska informeras om organisationens miljöarbete.</p>	<p>Kraven på kommunikation är mer specificerade i ISO 14001. Utgångspunkten är trots det att organisationen själv ska avgöra vilken intern och extern kommunikation som är relevant och upprätta rutiner för den. Hänsyn ska tas till bindande krav. Miljöinformation som kommuniceras ska vara tillförlitlig. I lämplig omfattning ska bevis bevaras som belägg för kommunikationen.</p> <p>I lämplig omfattning ska information om miljöledningsarbetet kommuniceras internt till olika nivåer och funktioner. Rutiner ska också finnas för att de som jobbar inom eller åt organisationen ska kunna lämna synpunkter.</p> <p>I ett eget delkrav om medvetenhet framgår också att personer som arbetar inom eller åt organisationen ska ha nödvändig medvetenhet om policy, miljöaspekter samt förstå miljöpåverkan som är kopplad till arbetsinsatsen. Personerna skall förstå konsekvenserna om kraven i ledningssystemet och/eller bindande krav inte följs.</p>

<p>15. Extern kommunikation</p>	<p>Miljöpolicy ska publiceras externt. Organisationen ska upprätta en berättelse som beskriver organisationen, miljöarbetet och de förbättringar som skett över tid. I berättelsen ska för organisationen relevanta indikatorer användas. Berättelsen ska årligen uppdateras och redovisas till utfärdarorganisationen samt vara tillgänglig för intressenter.</p>	<p>Miljöpolicy och beskrivning av miljöledningssystemets omfattning ska göras tillgänglig för externa intressenter.</p> <p>Organisationen är i övrigt inte skyldig att kommunicera miljöprestanda externt, så vida det inte finns bindande krav. Om organisationen beslutar om extern kommunikation ska rutiner för detta finnas. Miljöinformation som kommuniceras ska vara tillförlitlig.</p> <p>Organisationen ska ha rutiner för att ta emot, dokumentera och svara på synpunkter från externa intressenter.</p>
<p>16. Dokumentation /Dokumenterad information</p>	<p>Obligatoriska dokument:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miljöutredning, inkl beskrivning av organisationen, miljöpåverkan/betydande aspekter och miljöprestanda • Miljöpolicy • Mål och handlingsprogram • Miljöberättelse • Beskrivning av hur avvikelser och förbättringsförslag hanteras. • Lagförteckning • Utbildningsplan • Ledningens genomgång (utvärdering och beslut om förändringar) <p>Behov av rutiner utvärderas och kompletterande dokumentation upprättas om behov finns, t.ex. revisionsplan, dokumentstyrning, skriftliga rutiner kopplat till roller eller aktiviteter inom organisationen m.m.</p>	<p>Miljöledningssystem ska innefatta dokumenterad information enligt krav i standarden, samt sådan dokumentation som organisationens kommit fram till behövs för att miljöledningssystemet ska fungera. Omfattningen av dokumentationen kan variera beroende på organisationens komplexitet</p> <p>Obligatorisk dokumenterad information:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miljöledningssystemets omfattning • Miljöpolicy • Risker och möjligheter som behöver • Miljöaspekter • Bindande krav & utvärdering lagefterlevnad • Miljömål • Belägg för kompetens • Belägg för kommunikation • Styrning av processer/rutiner – i nödvändig omfattning • Nödlägesberedskap • Resultat från övervakning och utvärdering • Revisionsresultat • Resultat ledningens genomgång • Avvikelsehantering
<p>17. Dokumentstyrning</p>	<p>Miljödiplomeringsstandarderna innehåller inga uttryckliga krav på dokumentstyrning. Organisationen ska generellt utvärdera behov av rutiner. Om det visar sig finnas behov av rutiner för dokumentstyrning ska detta införas.</p>	<p>I detta avseende är ISO 14001 mer specificerande och omfattande. Skapande och uppdatering av dokumentation hanteras i eget delkrav, liksom styrning av dokumentation. Lämplig identifiering och form ska användas. Ändamålsenlighet och tillräcklighet ska granskas och godkännas. Styrningen ska omfatta hur dokumenterad information görs tillgänglig (inkl. hantering av ändringar) och åtgärder för bevarande.</p>

<p>18. Indikatorer och mätning</p>	<p>Relevanta indikatorer ska användas för att kunna följa upp utvecklingen av organisationens miljöprestanda (mäta förändringar och förbättringar). Indikatorerna och resultatet redovisas i miljöberättelsen.</p>	<p>Kraven på övervakning, mätning, analys och utvärdering är generellt sett mer specificerade i ISO 14001, men syftet är detsamma som i miljödiplomering.</p> <p>Organisationen ska använda lämpliga indikatorer för övervakning av framsteg kopplat till miljömålen. Lämpliga indikatorer ska också användas för att utvärdera organisationens miljöprestanda generellt.</p> <p>Om mätutrustning behövs ska den vara kalibrerad eller verifierad.</p>
<p>19. Revision</p>	<p>Revision ska årligen utföras av en av Svensk Miljöbas godkänd revisor. Organisationen ska genomgå tredjepartsrevision senast den andra revisionen och därefter minst var fjärde år. Tredjepartsrevision ska utföras av revisor som inte är knuten till utfärdarens organisation.</p> <p>Om organisationen finns på flera geografiska platser ska en revisionsplan upprättas. Finns behov av internrevisioner ska även detta planeras och genomföras.</p>	<p>Organisationen ska upprätta ett revisionsprogram som omfattar såväl internrevisioner som tredjepartsrevision av auktoriserat certifieringsorgan.</p> <p>Interna revisioner ska göras enligt fastställd plan och på ett objektivt och oberoende sätt.</p> <p>Årlig externrevision med förnyande av certifikat var tredje år.</p>
<p>16. Ledningens genomgång</p>	<p>Organisationens ledning ska årligen genomföra och dokumentera en utvärdering av miljöledningsarbetet och besluta om förändringar i syfte att nå ständiga förbättringar.</p> <p>Svensk Miljöbas kravstandard specificerar inte vad som ska omfattas av ledningen genomgång, men det kan inkludera analys av mål och handlingsplaner, analys av avvikelser och förbättringsförslag, utvärdering av revisionsrapporter.</p>	<p>Ledningen ska med planerade intervall utvärdera ledningssystemets funktionalitet och prestanda och besluta om förbättringar. Kraven på vad som ska omfattas vid denna genomgång är detaljerade i ISO 14001-standarden.</p>
<p>18. Krav på miljörevisor</p>	<p>Miljörevisor ska vara godkänd av Föreningen Svensk Miljöbas. Krav ställs på eftergymnasial utbildning inom miljöområde, minst ett år yrkeserfarenhet inom miljöområdet, dokumenterad utbildning i revisionsteknik, erfarenhet från minst fem externa revision av ledningssystem, varav minst en har utförts självständig, samt deltagande utbildning i Svensk Miljöbas kravstandard minst var tredje år.</p>	<p>Godkänd revisor, knuten till ackrediterat certifieringsorgan.</p>
<p>19. Användning av logotyp</p>	<p>Organisationen får efter godkänd revision använda sig av Svensk Miljöbas logotyp.</p>	<p>Organisationen får efter godkänd revision använda sig av logotyp som godkänts av aktuellt certifieringsorgan.</p>